

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ»

Страховання як галузь економіки має суттєвий вплив на соціально-економічну рівновагу суспільства. Проте, основною перешкодою для стрімкого розвитку страхового ринку України залишається високий ступінь недовіри населення до діяльності страхових компаній, що підсилює макроекономічна нестабільність, негативні тенденції фінансового ринку, високі темпи інфляції та нестабільність національної одиниці, саме тому, питання забезпечення платоспроможності страхових організацій є одним із пріоритетних напрямів дослідження сучасної економіки.

Основні аспекти визначення сутності поняття платоспроможності досліджено у наукових працях Александрової М.М [1], Базилевича В.Д. [2], Бігдаш В.Д. [3], Олійник І.А. [4] та інших. Водночас, варто зазначити недостатність розробки теоретичних аспектів визначення платоспроможності страхової компанії, що потребує подальших досліджень у цій сфері.

Метою статті є обґрунтування теоретичних аспектів визначення сутності платоспроможності страхової компанії.

Платоспроможність страхової компанії є одним з показників, які характеризують її фінансову надійність, оскільки страхування – це система страхового захисту від ймовірності настання різних видів ризиків та являє засіб відшкодування страховиком збитків застрахованим постраждалим шляхом їх розподілу між усіма страхувальниками. Однак, поняття «платоспроможність» та «фінансова стійкість» не є тотожними. Під платоспроможністю розуміють здатність страхової компанії розрахуватися за своїми зобов'язаннями. А фінансова стійкість характеризує здатність виконувати прийняті зобов'язання у випадку несприятливих факторів зміни економічної кон'юнктури або означає стійкість страхової організації до можливого впливу негативних економічних умов. Ці поняття співпадають, якщо припускати, що зовнішнє середовище є відносно незмінним і не призводить до суттєвих коливань діяльності страховика, проте це можливо лише у короткостроковому періоді [8].

У науковій літературі існує безліч визначень платоспроможності страхової компанії, проте практично всі вони збігаються за своїм змістом. Більшість науковців [5; 6; 7] стверджують, що страховик вважається неплатоспроможним, якщо його активи неадекватні або недоступні (перебувають у неліквідній формі) в певний час, аби здійснити виплати на вимогу страхувальників.

Так, Хемптон Д.Д. дає визначення платоспроможності як здатності покривати всі фінансові зобов'язання, оплачувати всі позови й страхові допомоги з різних полісів, виданих страховою компанією [5].

Александрова М.М. вважає, що платоспроможність страховика означає його можливість та здатність відповідати за своїми зобов'язаннями [1].

Шелехов К.В. стверджує, що платоспроможність страховика – це об'єктивний показник поточного фінансового стану шляхом його прогнозування в майбутньому. Інакше, це можливість виконання в майбутньому зобов'язань завдяки тим активам, які є в розпорядженні страховика, являють собою реальні цінності, а тому є ліквідними [6].

Приходько В.С. розглядає платоспроможність страховика як здатність своєчасно та в повному обсязі виконати свої фінансові зобов'язання [7].

Ненно І.М. вважає, що платоспроможність страховика – це основна ознака фінансової стійкості страховиків, специфіка якої проявляється в особливостях формування зобов'язань і ресурсів для їх виконання [8].

Олійник І.А. під платоспроможністю страхової компанії розуміє вартість активів страхової компанії, що перевищує вартість її зобов'язань або дорівнює їй [4].

На думку Борисової В.А., платоспроможність страховика – це його здатність своєчасно в повному обсязі виконати свої фінансові зобов'язання, передусім страхові, за рахунок наявності достатньої суми ліквідних активів і засобів платежу [9].

Таким чином, вищезазначені визначення терміну «платоспроможність страхової компанії» є схожими за своїм змістом, але мають деякі відмінності. Більшість науковців [5; 1; 7; 9] для

визначення платоспроможності страхової компанії використовують поняття «здатність». Трагування платоспроможності страхової компанії як здатності свідчить про обов'язковість забезпечення цієї здатності.

Отже, автором визначено поняття «платоспроможність страхової компанії» як здатність своєчасно та в повному обсязі виконати свої фінансові зобов'язання за рахунок наявності достатньої суми ліквідних активів, які є в розпорядженні страховика.

З метою забезпечення платоспроможності страхова компанія повинна прагнути до: створення стабільного страхового портфеля шляхом укладання якомога більшої кількості договорів; дотримання нормативних співвідношень між активами та прийнятими страховими зобов'язаннями; розміщення страхових резервів на умовах достатності, диверсифікованості та якості [0].

Таким чином, страхова компанія повинна врахувати якомога більше чинників впливу на її діяльність, як внутрішніх, так і зовнішніх, з метою підтримання достатнього рівня платоспроможності. За умови правильної оцінки своєї платоспроможності страховик зможе здійснювати ефективне управління власними фінансовими ресурсами, досягти належного рівня конкурентоспроможності своєї страхової компанії, забезпечить виконання зобов'язань у повному обсязі та функціонування страхової компанії протягом тривалого періоду навіть при настанні значних за розмірами збитків.

Список використаних джерел:

1. Александрова М.М. Страхування: навч. посіб. / М.М. Александрова. – К.: ЦУЛ, 2002. – 208 с.
2. Базилевич В.Д. Страховий ринок України: навч. посіб. / В.Д. Базилевич. – К. : Знання, 2008. – 1019 с.
3. Бігдаш В.Д. Тенденції розвитку механізмів управління в діяльності страхових компаній України / В.Д. Бігдаш // Наукові праці МАУП. – 2013. – Вип. 1. – С. 154–161.
4. Олійник І.А. Платоспроможність страхової компанії: сутність та значення / І.А. Олійник // Вісник Хмельницького національного університету. – 2008. – Т. 3. – № 4. – С. 18–21.
5. Хэмптон Д.Д. Финансовое управление в страховых компаниях /Пер. с англ. – М.: Издательский центр. –1995. – 264 с.
6. Шелехов К.В. Страхування / К.В. Шелехов, В.Д. Бігдаш. – К.: Вид-во ІЕУГП, 2000. – 268 с.
7. Приходько В.С. Бухгалтерський облік страхової діяльності: навч. посіб. / В.С. Приходько. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – Київ: Лібра, 2002.
8. Ненно І.М. Економічна сутність фінансової стійкості страхових компаній / І. Ненно, А. Зубаль // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. – 2012. – № 4 (9). – С. 260–263.8.
9. Борисова В.А. Організаційно–економічний механізм страхування / В.А. Борисова, О.В. Огаренко – Суми: Довкілля, 2004. – 194 с.

Про затвердження Положення про обов'язкові критерії та нормативи достатності, диверсифікованості та якості активів страховика: Розпорядження Нацкомфінпослуг України № 396 від 23.02.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0417>.